

Lokal kulturpolitikk – er det så viktig?

Samfunn og kultur utvikles gjennom samarbeid på tvers av alder, interesser, fagområder og nivå. Hvem sikrer samarbeid og samordning i det lokale kulturutviklingsarbeidet i dag?

Vegard Vandvik og Georg Arnestad hadde i sine artikler, henholdsvis 8. og 11.12.2011, begge kritiske og noenlunde sammenfallende merknader til statens kulturpolitikk, men de beskriver den kommunale kultursektoren med helt ulike innfallsvinkler. Arnestad påstår at Vandvik ”tek feil når han syter over kor ille det står til med kulturlivet og, særleg, med kultursektoren i kommunane”, og mener ”det er inga tragedie om det forsvinn ein kommunal kultursjef her og der”.

Det er ikke sikkert det skader om vi mister en kultursjef eller to, det kan frigjøre andre krefter og bidra til revitalisering av den lokale kulturdebatten. Utfordringen ligger i at vi ikke samtidig miste kunnskap og kompetanse kommunene trenger for langsiktig og helhetlig kulturutviklingsarbeid. Det finnes mange kommuner med et godt og variert kulturliv, og med ansatte som har kunnskap og kompetanse for å utvikle dette videre. Men erfaringene viser at kommunesektoren dessverre mister denne type kompetanse i altfor høy hastighet.

Kultur er ikke bare en festival, en konsert eller en film. Kultur er grunnleggende arbeid over tid for hverdag og fest, for kulturarbeidsplasser, for egenaktivitet og utvikling; og de gode opplevelsene. Dette arbeidet må skje lokalt. Når kultur brukes i arbeidet med stedsutvikling, næringsutvikling, folkehelse med mer, er det viktig at kulturen virker i seg selv før den skal brukes som virkemiddel. Dette krever fagkompetanse på et bredt spekter av kulturområder, også offentlig kulturadministrasjon. Og det krever dialog på tvers av institusjoner, organisasjoner og administrative strukturer.

Statlige midler til festivaler, institusjoner, prosjekter og tiltak er velkommen i alle kommuner. Men det trengs kvalifiserte samtalepartnere **lokalt, regionalt og sentralt** for at disse satsingene blir forankret og finner sin naturlige plass i en kommunal kulturhverdag. Det handler ikke bare om penger. Det handler like mye om kunnskap og kompetanse, og organisering av denne i forhold til lokale utfordringer og muligheter.

Det finnes penger, i staten, i de store institusjonene, i fylkeskommunene, i spesielle tidsavgrensede satsinger og prosjekter. Kommunenes kulturbudsjett øker i takt med statens bevilgninger pga samarbeidsavtaler for samfinansiering av institusjoner og tiltak. Der er de bundet. Kommunenes frie midler til egen lokal kultur øker ikke i samme grad. Dette hindrer lokalt kulturutviklingsarbeid innen både offentlig, frivillig og privat sektor. Kommunene mangler også midler til å overta ansvaret for prosjekter som skal videreføres som faste tiltak. Kanskje det er på tide å revurdere samarbeidsavtaler for samfinansiering mellom stat, fylkeskommune og kommune? Kanskje staten bør ta en større andel av finansieringen enn i dag?

Kulturdepartementet, Kommunal og regionaldepartementet, Kunnskapsdepartementet, Miljøverndepartementet, Helse og omsorgsdepartementet, Næringsdepartementet og Utenriksdepartementet har alle støtteordninger for kultur og kulturrelaterte prosjekter, utformet ut fra egne satsingsområder og med hver sine rapporteringskrav. Dette er utfordrende selv for kommuner med egne kulturadministrasjoner. For mindre kommuner uten kulturadministrative ressurser, kan det bety at de ikke får tilgang til statlige utviklingsmidler.

Både Arnestad og Vandvik mener staten ikke bryr seg om kulturpolitikken i kommunene. Men dette burde ikke hindre kommunene i å bry seg om egen kulturpolitikk. Det er problematisk når kommunene mangler kulturfaglig tilrettelegger og utviklerkompetanse. Fra 90-tallet og fram til i dag har vi sett at omorganiseringer og/eller budsjettkutt ofte resulterer i

at den kulturfaglige administrative kompetansen forsvinner. Det er som å rive deler av husets grunnmur først. Det går sjelden bra over tid.

Vi trenger kulturkompetente medarbeidere i kommunene. Disse kulturadministratorene kan gjerne knyttes til rådmannens stab eller som sjef for en egen avdeling. En viktig oppgave er å bidra til løpende dialog og nettverksbygging i, for og med kulturlivet generelt. Dette vil gi et godt grunnla for bred og faglig dokumentasjon og bakgrunnsmateriale til politikernes arbeid med å sikre langsiktige strategier og forutsigbare rammevilkår for kulturlivet som helhet, både offentlig, frivillig og privat. (jvf Kulturloven).

4. januar 2012
Åse V. Festervoll